

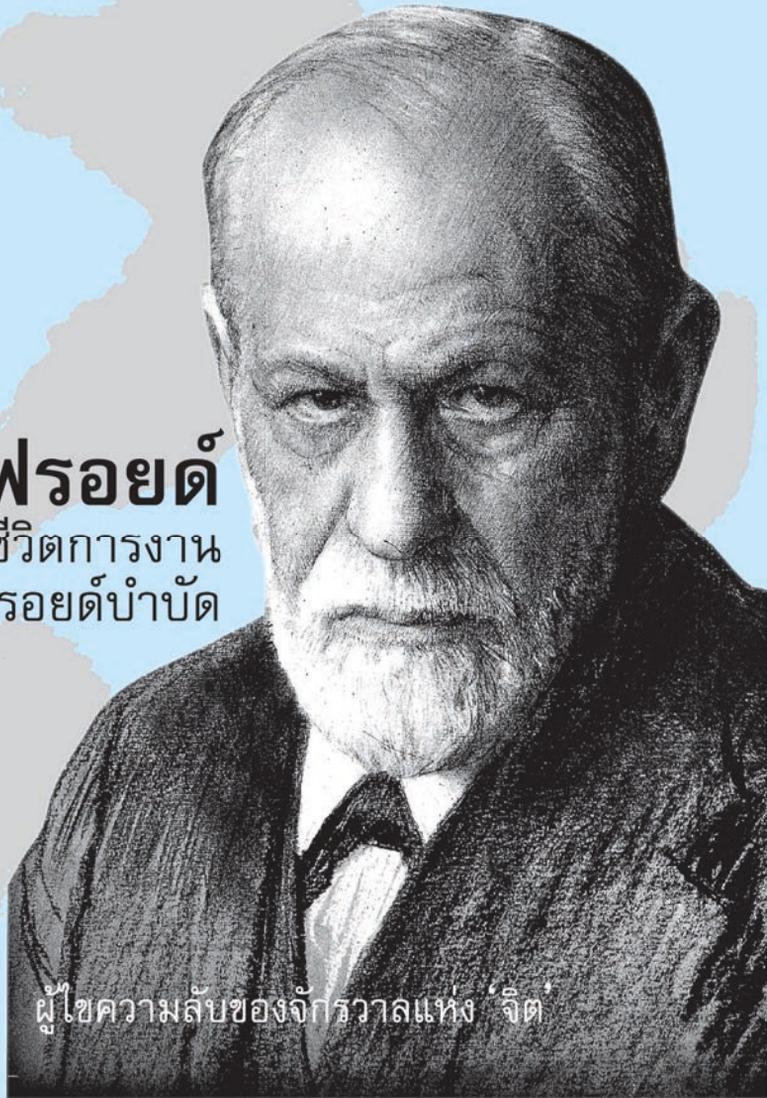
หนังสือสำคัญในวาระครบรอบ 100 ปี ซิกมันด์ ฟรอยด์

Sigmund Freud

ซิกมันด์ ฟรอยด์
ประวัติชีวิตการทำงาน
และฟรอยด์บำบัด

กติกกร มีทรัพย์

ผู้ไขความลับของจักรวาลแห่ง 'จิต'

ซิกมันด์ ฟรอยด์

ประวัติชีวิตการทำงาน

และฟรอยด์บำบัด

กิติกร มีทรัพย์

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2549

ชุดสารคดี

ชิกมันด์ ปรอยด์ ประวัติชีวิตการทำงานและปรอยด์บำบัด • กิติกร มีทรัพย์

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, มิถุนายน 2549

ราคา 125 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

กิติกร มีทรัพย์.

ชิกมันด์ ปรอยด์ ประวัติชีวิตการทำงานและปรอยด์บำบัด.

กรุงเทพฯ : มติชน, 2549.

176 หน้า : ภาพประกอบ.

1. ปรอยด์, ชิกมันด์-นักจิตวิทยา-ชีวประวัติ 2. จิตวิทยา
I. ชื่อเรื่อง

921

ISBN 974 - 323 - 723 - 2

- ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : สุชาติ ศิริสุวรรณ • ผู้ช่วยผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประยงค์ คงเมือง
- บรรณาธิการบริหาร : ปานบัว บุณปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : ศิริพงษ์ วิทยวิโรจน์
- หัวหน้ากองบรรณาธิการ : ภาณี ลอยเกตุ • ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ศิริอาดา กองภา, อภิญาญา หนั่นดี
- พิสูจน์อักษร : ทศนัพร สุขสวัสดิ์ • คอมพิวเตอร์กราฟิก : สำราญ สังขมณี
- ออกแบบปก-ศิลปกรรม : ประภาพร ประเสริฐโสภาก • ประชาสัมพันธ์ : อิศรา ขาวเงิน

สำนักพิมพ์มติชน • www.matchonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1335 โทรสาร 0-2589-5818

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2400-2402

พิมพ์สี : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด 27/1 หมู่ 5 ถนนสุขาประชาสงสรรค์ 2 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด นนทบุรี 11120

โทรศัพท์ 0-2584-2133, 0-2582-0596 โทรสาร 0-2582-0597

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3305, 3306 โทรสาร 0-2580-0558

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co.,Ltd. 12 Tethsabannaruem Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	7
คำนำผู้เขียน	9
1. วัยเด็ก วัยเรียน	13
2. วัยหนุ่ม	23
3. วัยทำงาน แต่งงาน - วัยแสวงหา	29
4. กำเนิดจิตวิเคราะห์และชมรมวันพุธ	39
5. สมาคมจิตวิเคราะห์แห่งเวียนนา สภาจิตวิเคราะห์นานาชาติ	49
6. แยกแยะกับแอตเลอร์-จุง และบีนสแวงเกอร์	53
7. สงครามโลกครั้งที่ 1 และทุกซ์ไตคอสัทส์	61
8. ความมั่งคั่งแห่งการงาน	67
9. สงครามโลกครั้งที่ 2 สมาคมจิตวิเคราะห์ถูกเพ่งเล็ง และล่าก่อนเวียนนา ไปตายที่ลอนดอน	76
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	86
1. ซอง มาร์แตง ชาร์โกต์ (Jean-Martin Charcot : 1835-1893)	89
2. โรงเรียนแนนซี	93
3. สำนักเมสเมออร์	97

4. แอนนา-โอ	101
5. จิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis)	105
6. ปมอีดีปัส (Oedipus Complex)	107
7. อิเล็กตร้าคอมเพล็กซ์ (Electracomplex)	114
8. วิเคราะห์ผู้ป่วยฮิสทีเรีย	117
9. คำบรรยายที่มหาวิทยาลัยคลาร์ก	119
10. การแปลความฝัน (The Interpretation of Dreams)	122
11. ลูกสาว-ลูกชายของฟรอยด์	129
12. โทเท็ม แอนด์ ตาบู (Totem and Taboo : 1914)	131
13. The Moses of Michale Angelo : 1913	132
14. เจสสิกา ลินซ์ กับประสาททงคราม	135
15. บาดแผล(ใจ)ที่ไร้เลือด	138
16. จิตวิทยากลุ่มและการวิเคราะห์อีโก้	145
17. สาสน์สมานมิตร ฟรอยด์-ไอน์สไตน์ Why War ?	146
18. ความศิวิไลซ์และความขัดเคืองใจ (Civilization and its Discontents : 1930)	151
19. โมเสส แอนด์ โมโนเทอริสม (Moses and monotheism)	153
20. ซิกมันด์ ฟรอยด์ พาร์ค : เสียงแห่งปรัชญาณันนั้น แผ่วเบา (เสมอ)	154
ภาคพิเศษ	157
1. ฟรอยด์บำบัด (Freud's Therapy)	159
2. ฝันบำบัด	162
3. โปรเจกทีฟ เทคนิค	167
4. ลูซิเดอริม-เป็นฝันประหลาดที่นำมาเป็นฝันบำบัดได้	172
เกี่ยวกับผู้เขียน	175

คำนำสำนักพิมพ์

*“ครูบอกผมว่า ผมเป็นเจ้าของความคิดที่มึนๆ ที่ผู้ใหญ่
อย่างเฮอริเคอร์เรียกเสียเพราะฝรั่งว่า ลีลาโอดิโอดิก-idiotic style (เจ้า
ของความคิด) เป็นลีลาที่ถูกต้องและมีลักษณะเฉพาะของตัวเอง”*
คำกล่าวของครูมีคุณค่าต่อเด็กชาย**ซิกมันด์ ซาโลมอน ฟรอยด์** คนนี้
ยิ่งนัก

ซิกมันด์ ฟรอยด์ เป็นที่รู้จักกันดีในกลุ่มนักวิชาการแพทย์และ
นักจิตวิทยาในยุคนั้น และเพราะทฤษฎีจิตวิเคราะห์และวิธีจิตบำบัด
ทำให้ฟรอยด์ได้เป็นที่รู้จักของคนรุ่นหลังในยุคปัจจุบันเช่นกัน

นับเป็นเรื่องน่าแปลกที่เราสามารถทำนายฝันและวิเคราะห์จิตใจ
ของมนุษย์ได้ ฟรอยด์ได้อธิบายทฤษฎีจิตวิเคราะห์ไว้ว่า...พฤติกรรม
มนุษย์นั้นเกิดมาจากแรงจูงใจหรือพลังขับเคลื่อนพื้นฐาน ซึ่ง**เปรียบจิต**

ได้สำนึกเหมือนก้อนน้ำแข็งสามเหลี่ยมที่ลอยปริ่มน้ำ มีส่วนลอยบ้าง จมบ้าง ในส่วนฐานหรือส่วนที่จมน้ำนั้นจะเป็นสภาวะจิตใจที่แผ่ผืน ไม่ได้อยู่ในโลกของความเป็นจริง ส่วนที่ปริ่มน้ำจะเป็นสภาวะที่ยังอยู่ในโลกความจริง แต่บางอย่างกลับแข็งกระด้าง และส่วนยอดแหลมหรือส่วนที่ลอยเหนือน้ำนั้นเป็นสภาวะที่เหนือความจริง มีคุณธรรมกลัวบาปบุญคุณโทษ

นอกจากนี้ยังมีความคิดหลักเรื่องจิตไร้สำนึกที่ถูกปิดบัง ซ่อนเร้น ซึ่งจะถูกถ่ายทอดมาทางความฝัน ฉะนั้นจึงมีการทำนายฝัน เพราะเชื่อว่าการฝันเกิดจากจิตที่ปรารถนา หรือกระวนกระวายอะไรบางอย่างแต่ไม่กล้าแสดงออก จึงนำพามาซึ่งวิธีจิตบำบัด ช่วยคลายความทุกข์ให้กับคนป่วยที่มีภาวะจิตใจที่ไม่ปกติ

เบื้องต้นของฟรอยด์มีเรื่องราวหลากหลายที่น่าสนใจ เส้นทางความสำเร็จ ครอบครัวยุ และมิตรภาพ จนถึงเบื้องปลายที่ทุกซั่มหมดเดี่ยว ซึ่งต้องเลือกระหว่างมิตรภาพกับหน้าที่การงาน เหตุเพราะมีความยึดมั่นในความคิดใหม่มากเกินไป ชนิดยอมหักไม่ยอมงอ แต่ฟรอยด์กลับเป็นนักสู้ชั้นยอดอีกด้วย

หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่แค่อัตชีวประวัติของบุคคลสำคัญเท่านั้น แต่คุณค่าของเรื่องราว แนวคิดต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้...ไม่ว่าจะเป็นลักษณะนิสัยรักการอ่าน การอดทนต่ออุปสรรคไม่ย่อท้อ และการสร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ ให้ปรากฏ นับเป็นสิ่งอัศจรรย์ที่จรรโลงโลกให้พัฒนาต่อไปได้

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้เขียน

ผู้เขียนอยู่ในวงการสุขภาพจิต-จิตเวช และจิตวิทยาคลินิก มาค่อนข้างยาวนาน ได้พบปะผู้ที่เกี่ยวข้องกับซิกมันด์ ฟรอยด์ค่อนข้างมากทั้งไทยและต่างประเทศ ท่านเหล่านั้นคล้ายๆ จะมีความเห็นเกี่ยวกับฟรอยด์อย่างน้อยๆ 3 ประการ

เป็นนักคิด (The Thinker) คิดใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ในอันที่จะเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์

เป็นคนที่ยึดมั่นและยืนหยัดในหลักความคิดใหม่ของตนเองอย่างแน่นแฟ้น และบางทีการยึดมั่นชนิดยอมหักไม่ยอมงอ อาจทำให้ต้องเสียมิตรทางวิชาการอย่างบรูเออร์, ฟิลส์, แอดเลอร์, จุง, บินสแวงเกอร์ และแม้แต่อดโต แกรง์ก็ไป

เป็นคนที่ทนต่อความทุกข์อย่างไม่ย่อท้อ อันเกิดจากการถูกโดดเดี่ยวทางวิชาการ การพลัดพรากจากลูกสาวและหลานชายซึ่งจากไปก่อนเวลาอันสมควร และทนทุกข์อันเกิดจากภาวะสงครามโลกครั้งที่ 1 ลูกชายทั้งสามถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร เป็นตายร้ายดีอย่างไรไม่รู้ได้ ทนต่อการดำรงชีวิตอยู่ยากยามสงคราม รวมทั้งสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วย

จนในที่สุดต้องหลบหนีลี้ภัยนาซีไปลอนดอน

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ทนกับโรคร้าย! (มะเร็งที่GRAM)

ฟรอยด์เป็นนักสู้ชั้นยอด

หนังสือชิกมันด์ ฟรอยด์ ประวัติชีวิตการทำงานและฟรอยด์
บำบัดเล่มนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ประวัติชีวิตและผลงาน มีทั้งหมด 9 บท

ส่วนที่ 2 เป็นภาคผนวก มีทั้งหมด 20 เรื่อง มีลักษณะเป็นเชิง
อรรถ ขยายความบุคคลสำคัญที่ฟรอยด์เกี่ยวข้อง (ของ มาร์แตง ชาร์โกต์)
สำนักการบำบัดรักษาทางจิต (โรงเรียนแนซซี) สารระสำคัญเชิงสรุปผล
งานจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ในเรื่องและห้วงเวลาต่างๆ เรื่องของปม
อติปัส แอนนา-โอ สารสัมพันธ์ฟรอยด์-ไอน์สไตน์ และประสาทสงคราม
เป็นต้น ซึ่งบางเรื่องเคยตีพิมพ์มาแล้วใน*มติชนสุดสัปดาห์* ในนามของ
ส.สีมา และเรื่องเหล่านี้น่าจะมีความซ้ำซ้อนกับต้นเรื่องบ้างเล็กน้อย
ต้องขอลอภัย

ส่วนที่ 3 เป็นภาคพิเศษ ใช้คำรวมสั้นๆ ว่าฟรอยด์บำบัด เป็น
การบำบัดแบบดั้งเดิมตามหลังจิตวิเคราะห์ รวมทั้งผันบำบัดด้วย ทั้งนี้
ได้กล่าวโดยสรุปถึงโปรเจกทีฟ เทคนิค 5 ชนิดที่มีฐานความคิดดั้งเดิม
ของจิตวิเคราะห์ เทคนิคเหล่านี้ได้รับการพัฒนามานานสำหรับใช้ใน
จิตวิทยาการแพทย์ หรือจิตวิทยาคลินิกในปัจจุบัน และเช่นเคย บาง
ส่วนเคยตีพิมพ์มาบ้างแล้วใน*มติชนสุดสัปดาห์*

ผู้เขียนขอที่จะให้มีภาพประกอบหลายๆ ภาพ ซึ่งไม่่ง่ายที่จะทำ
เช่นนั้น กระนั้นก็ตาม สำนักพิมพ์จัดการให้เป็นรูปเล่มที่สวยงาม เป็นที่
น่าพอใจยิ่ง หวังว่าท่านผู้อ่านคงพอใจและได้ประโยชน์ตามสมควร

กิติกร มีทรัพย์

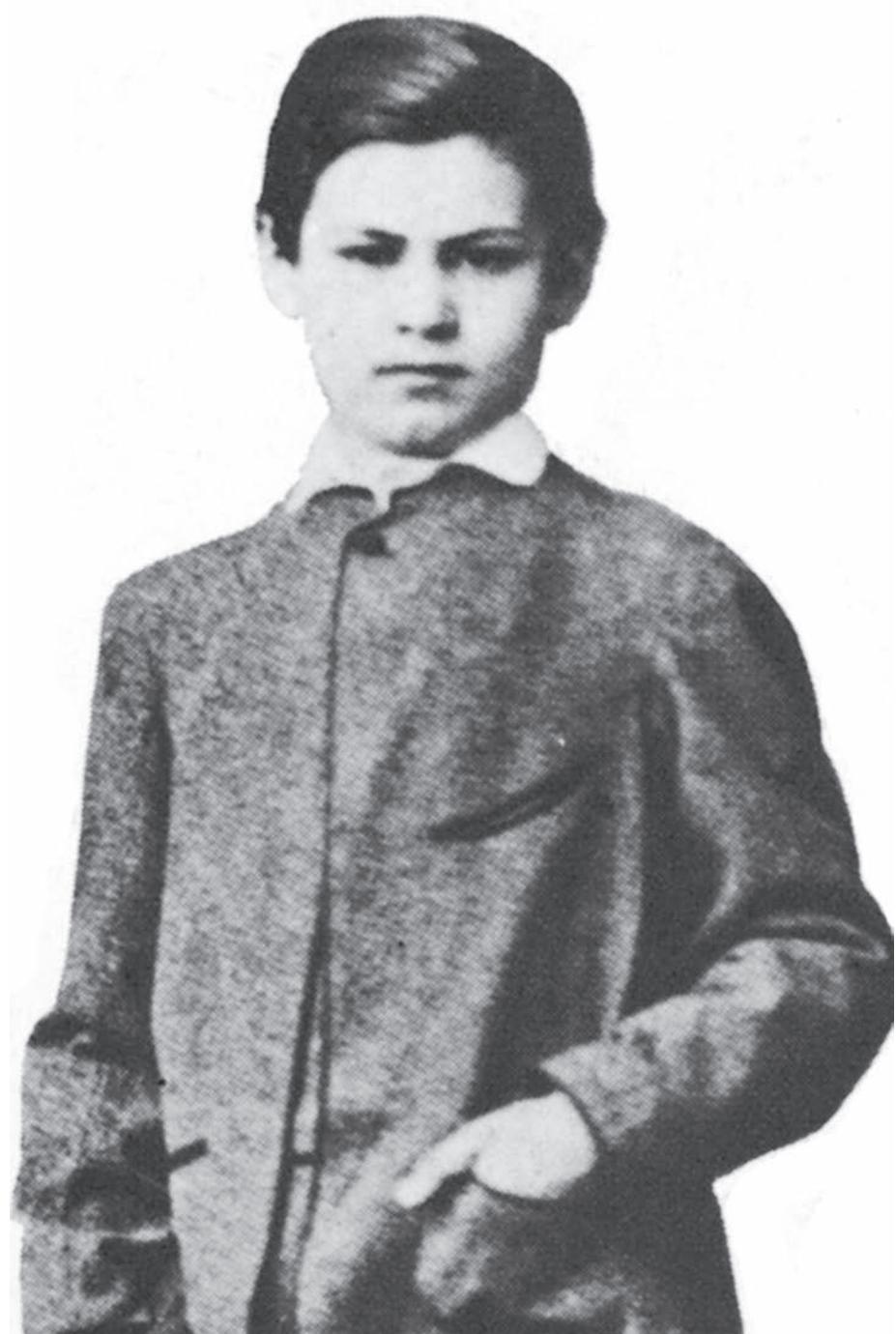
งามวงศ์วาน นนทบุรี

ซิกมันด์ ฟรอยด์

ประวัติชีวิตการทำงาน

และฟรอยด์บำบัด

กิติกร มีทรัพย์

1

วัยเด็ก วัยเรียน

ฟรอยด์ เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 1856 เมืองไฟรบวร์ค แคว้นโมราเวีย ประเทศเยอรมนี เป็นลูกชายคนหัวปีของจาคอบ **ฟรอยด์** อันเกิดจากภรรยาคนที่สาม **อมาลี ฟรอยด์** (ภรรยาคนแรก และคนที่สองคือ **แซลลี แคนเนอร์** และ **รีเบก้า** ตามลำดับ ทั้งสองคนเสียชีวิตก่อนที่จาคอบจะแต่งงานกับอมาลี)

สมควรกล่าวถึงไว้ด้วยว่า 34 ปีก่อนหน้าที่**ฟรอยด์**เกิด ได้มีบุคคลสำคัญผู้หนึ่งได้ถือกำเนิดมาในย่านนี้แล้ว เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากในวงการวิทยาศาสตร์ บุคคลผู้นี้คือ**เกรเกอร์ เมนเดล** (Gregor Mendel 1822-1884) เป็นผู้ค้นพบและบุกเบิกงานด้านการถ่ายพันธุ์หรือเจเนติกสมัยใหม่และบุกเบิกงานทางพันธุกรรม ต่อมาเป็นที่รู้จักกันกว้างขวางว่ากฎของเมนเดล

เมนเดลเกิดที่**ไฮเซนดอร์ฟ** เมืองที่อยู่ห่างจากบ้านเกิด**ฟรอยด์** เพียงยี่สิบกิโลเมตรเท่านั้นเอง

ในห้วงเวลาก่อนและหลังปีเกิดของ**ฟรอยด์** มีเหตุการณ์สำคัญๆ ที่ประวัติศาสตร์บันทึกไว้หลายเรื่อง เช่น เป็นห้วงปีที่ **ชาร์ลส์ ดาร์วิน** เขียนหนังสือ *On the Origin of Species* และได้ทำการเผยแพร่ในอีกสามปีถัดมา ส่วน**คาร์ล มาร์กซ์** เขียนดาส คาพิตาล (*Das Kapital*) เสร็จในสิบเจ็ดปีต่อมา และอีกยี่สิบสี่ปี**เกอเต้** คีตมหากวีผู้ยิ่งใหญ่แห่งเยอรมนี ถึงแก่ความตาย กับ**ไฮน์ริช ไฮน์**หนึ่งในนักเขียนที่ฟรอยด์ชื่นชอบถึงแก่ความตายในปารีส เพียงสองเดือนครึ่งหลังจากฟรอยด์เกิดเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์สำคัญอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาที่ใกล้เคียงกันอีกหลายเหตุการณ์ เช่น อาณาจักรออสเตรีย ซึ่งเป็นมหาอาณาจักรในเวลานั้นมีประชากรมากถึง สามสิบล้านคน มีพื้นที่กว้างขวางถึงหกแสนสองหมื่นตารางกิโลเมตร และได้ขยายอาณาจักรจนจรดเขตแดนประเทศอิตาลี ทั้งนี้โดยการนำของจักรพรรดิหนุ่มผู้ทรงอำนาจ **ฟรานซ์ โจเซฟ** แต่ในเวลายี่สิบปีต่อจากนั้น กลับตกไปอยู่ในอำนาจของ**ปรัสเซีย** เหตุการณ์สำคัญอีกประการหนึ่ง ระหว่างอาณาจักรออสเตรีย รุ่งเรืองได้พัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศอย่างมาก โดยเวลาเพียงสิบปีหลังจาก**ฟรอยด์**เกิด มีการวางสายโทรศัพท์ที่ติดต่อสื่อสาร และอีกเพียงสิบปีต่อมามีการพัฒนารถไฟไปถึงเมืองไฟรบวร์ก จากนั้นไม่นานนักได้มีการผลิตกระแสไฟฟ้าได้สำเร็จ ในการสมโภชกรุงเวียนนาโคมไฟฟ้าก็สว่างไสวไปทั่วกรุง กระนั้นก็ดี รถยนต์และโทรศัพท์ยังอยู่ระหว่างพัฒนาอย่างเร่งรีบ และชาวยิวในเยอรมนียังไม่ได้รับอิสรภาพจนกระทั่งปี 1848

ในปี 1939 ปีที่ฟรอยด์เสียชีวิต ณ กรุงลอนดอน เวลา 83 ปี ชั่วชีวิตฟรอยด์นั้นมหาอาณาจักรออสเตรียได้ลดชั้นลงเป็นรัฐเล็กและสูญเสียอิสรภาพไปชั่วคราว และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้นเพียงไม่กี่

สัปดาห์ออสเตรเลียก็สูญเสียสภาพทั้งหมดไปทันที และชาวอิวทั้งปวงในยุโรปก็สูญเสียสภาพตามไปด้วย ต้องแตกหนีตายมาชุมนุมสมทบกัน ณ ประเทศอิสราเอลปัจจุบัน ถูกทำร้ายและถูกฆาตกรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งพรอยด์และเครือข่ายก็ตกที่นั่งเคราะห์ร้ายอย่างหลีกเลี่ยงได้ยากเพราะมีเชื้อสายยิว ในเวลาใกล้เคียงกัน ยุโรปทั้งหมดได้เปลี่ยนเป็นประเทศอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว โดยอีกเพียงสามทศวรรษถัดมาเท่านั้นมนุษย์ก็สามารถส่งยานอวกาศไปลงดวงจันทร์ได้ ทุกสิ่งเปลี่ยนแปลงเร็ว วัฒนธรรมชาวยุโรปเปลี่ยนไปจนเกินจะจดจำได้ พรอยด์เองก็มีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงปฏิวัตินั้นด้วยในมิติของจิตวิทยา

กลับไปในเมืองไพร์เบอร์ก็อีกครั้ง ในเวลานั้นไพร์เบอร์ก็เป็นเมืองเล็กๆ อยู่ย่านด้านตะวันออกของแคว้นโมราเวีย ปัจจุบันคือเมืองปริบอร์ (Pribor) ห่างจากเวียนนาไปทางเหนือราว 240 กิโลเมตร ในห้วงเวลาที่พรอยด์เกิด ไพร์เบอร์มีประชากรอยู่เพียง 4,596 คน และมีบ้านเรือนอยู่เพียง 625 หลังเท่านั้นเอง

บ้านที่พรอยด์เกิดยังคงเก็บบำรุงไว้ดีอยู่ในปัจจุบัน โดยคงสภาพเดิมทั้งหมด เป็นบ้านทรงง่าย ๆ มีสองชั้น ด้านหน้าหันสู่ถนนสายเล็กๆ ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อใหม่ เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พรอยด์ ชื่อถนนพรอยโดวา (Freudova) ถนนสายเล็กนั้นเดิมเรียกว่าสโกลสเซกาสเซ่ (Schlossergasse) บ้านหลังนั้นคือบ้านเลขที่ 117 ในสองห้องชั้นล่างเป็นร้านช่างทำกุญแจของครอบครัว**ซาจิก** (J. Zajic) ซึ่งประกอบอาชีพนี้มานานห้าอายุคนแล้ว ส่วนครอบครัวพรอยด์อาศัยอยู่ชั้นบน มีป้ายชื่อตระกูลติดอยู่ที่ปากประตูด้านหน้า

มีห้องเล็กๆ ชั้นบนเป็นห้องนั่งเล่นรวมของสองครอบครัวพรอยด์และซาจิก อันสะท้อนความเป็นจริงในอดีตว่าเด็กๆ ของสองตระกูลเล่นด้วยกันอย่างมีชีวิตชีวา พัฒนาการมาดี ทั้งมีอารมณเบิกบาน แจ่มใส พรอยด์เคยเล่าว่าตนเองคล้ายใช้ชีวิตในโรงงานหรือเวิร์กช็อป มีของเล่น